

CRNOGORSKI OLIMPIJSKI KOMITET
MONTENEGRIN OLYMPIC COMMITTEE

Broj 02-138/10 1

Podgorica, 07.07. 2016 god.

POLITIKA ODRŽIVOSTI I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

SADRŽAJ

Uvodne odredbe	3
Pojmovi i definicije	3
Pravni i strateški okvir	4
Međunarodni okvir	4
Olimpijski okvir	4
Nacionalni okvir	4
Načela	4
Vizija i strateški ciljevi	5
Pokazatelji i ciljne vrijednosti.....	5
Oblast 1: Ekološka odgovornost i klima.....	6
Oblast 2: Odgovorni događaji i objekti.....	6
Oblast 3: Ljudi i edukacija	7
Oblast 4: Upravljanje, integritet i ESG	7
Institucionalne odgovornosti.....	8
Partnerstva i saradnja	8
Praćenje, mjerenje i izvještavanje	8
Prelazne i završne odredbe.....	9

Uvodne odredbe

Ovom politikom Crnogorski olimpijski komitet (u daljem tekstu: COK) uređuje svoj pristup održivosti i zaštiti životne sredine, utvrđuje viziju, načela, strateške ciljeve, oblasti djelovanja, institucionalne odgovornosti i okvir za praćenje i izvještavanje.

Svrha Politike je da COK svojim radom, odlukama i uticajem doprinese zaštiti životne sredine, smanjenju sopstvenog uticaja na klimu i očuvanju prirodnih vrijednosti Crne Gore, te da održivost ugradi u redovno odlučivanje, a ne kao odvojenu aktivnost.

Politika utvrđuje obavezujući okvir za COK i preporučujući okvir za nacionalne sportske saveze i druge članice i partnere u sistemu sporta.

Politika se primjenjuje na rad organa, komisija, stručne službe i delegacija COK-a, na događaje pod okriljem COK-a, na nabavke i upravljanje resursima, te na komunikaciju i partnerstva COK-a.

Pojmovi i definicije

U smislu ove Politike, pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- **Održivost:** razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnjosti bez ugrožavanja sposobnosti budućih generacija da zadovolje svoje potrebe, u ekološkoj, društvenoj, institucionalnoj i ekonomskoj dimenziji.
- **Emisije gasova sa efektom staklene bašte:** emisije izražene u ekvivalentu ugljen-dioksida (CO₂e), razvrstane na neposredne emisije (Obuhvat 1), emisije iz potrošene energije (Obuhvat 2) i ostale posredne emisije u lancu vrijednosti, uključujući putovanja (Obuhvat 3).
- **Polazna godina:** referentna godina u odnosu na koju se mjeri smanjenje emisija; utvrđuje se prvim inventarom emisija.
- **Neto nulte emisije (net zero):** stanje u kojem su emisije svedene na najmanju moguću mjeru, a preostale emisije uravnotežene priznatim uklanjanjem ili nadoknadom.
- **Cirkularnost:** pristup kojim se produžava vijek trajanja opreme, materijala i resursa, te smanjuje nastanak otpada kroz ponovnu upotrebu, popravku i reciklažu.
- **Zeleni događaj:** događaj organizovan u skladu sa Smjernicama za zelene događaje COK-a, sa mjerama za smanjenje otpada, racionalnu potrošnju resursa i odgovorne nabavke.
- **ESG:** okvir za upravljanje koji obuhvata ekološke (Environmental), društvene (Social) i upravljačke (Governance) aspekte rada organizacije.
- **Trostruka planetarna kriza:** međupovezane krize klimatskih promjena, gubitka biodiverziteta i zagađenja.
- **Kontakt-tačka za održivost (SPOC):** lice imenovano u okviru mreže Evropskih olimpijskih komiteta (EOK) zaduženo za održivost, koje u COK-u djeluje kao interni nosilac Politike.

Pravni i strateški okvir

Međunarodni okvir

Politika je usklađena sa sljedećim međunarodnim okvirima:

- a) Pariskim sporazumom (2015), koji utvrđuje cilj zadržavanja porasta globalne temperature znatno ispod 2°C uz napore ka 1,5°C, načelo pravičnosti i zajedničke ali diferencirane odgovornosti, te progresivnost ambicije i transparentnost izvještavanja;
- b) Okvirom Ujedinjenih nacija za klimatsku akciju u sportu (UN Sports for Climate Action Framework), čiji je COK potpisnik, koji poziva na smanjenje emisija od 50% do 2030. i neto nulte emisije do 2040;
- c) rezolucijom Skupštine Ujedinjenih nacija za životnu sredinu (UNEA) o održivosti u sportu, koja poziva na minimiziranje uticaja i maksimiziranje koristi sporta, otpornu infrastrukturu, odgovorno upravljanje otpadom, rješenja zasnovana na prirodi i integraciju održivosti u nacionalne sportske strategije;
- d) ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija (SDG);
- e) okvirom Sporta za prirodu (Sports for Nature) i smjernicama Međunarodne unije za očuvanje prirode (IUCN) o sportu i biodiverzitetu.

Olimpijski okvir

Politika je usklađena sa pristupom Međunarodnog olimpijskog komiteta (MOK), koji svoju strategiju održivosti gradi na tri sfere odgovornosti i na obavezi godišnjeg izvještavanja po priznatom standardu, te sa radom Evropskih olimpijskih komiteta (EOK) kroz Stratešku agendu 2030. i Komisiju za održivost, i Asocijacije nacionalnih olimpijskih komiteta (ANOK) kroz njenu Komisiju za održivost i pripadajuće alate.

Nacionalni okvir

Politika polazi od ustavne odrednice Crne Gore kao ekološke države i uvažava status Crne Gore kao strane Pariskog sporazuma i države kandidata za članstvo u Evropskoj uniji.

Politika se usklađuje sa pravcem Evropskog zelenog dogovora i obavezujućim klimatskim ciljevima Evropske unije, uključujući klimatsku neutralnost do 2050. i međuciljeve smanjenja emisija do 2030. i 2040. godine.

Načela

Sprovođenje Politike zasniva se na sljedećim načelima:

- 1) Pravičnost i diferencirana odgovornost:** COK djeluje srazmjerno svojim kapacitetima i nacionalnim okolnostima, prepoznajući da je njegova odgovornost stvarna i da proističe iz statusa Crne Gore kao ekološke države.
- 2) Mjerljivost i transparentnost:** Svaki cilj veže se za mjerljiv pokazatelj i za obavezno godišnje javno izvještavanje, čime se izbjegavaju neutemeljene tvrdnje o održivosti.

3) Progresivnost ambicije: Ciljevi se tokom vremena jačaju, tako da svaki naredni period donosi viši nivo ambicije od prethodnog.

4) Integrisanost: Održivost je ugrađena u redovno odlučivanje, upravljanje, nabavke i organizaciju događaja, a ne tretira se kao odvojena aktivnost.

5) Partnerstvo: COK ostvaruje ciljeve u saradnji sa savezima, sponzorima, državnim organima i međunarodnim sportskim organizacijama.

Vizija i strateški ciljevi

Vizija

Snagom i platformom sporta doprinijeti zaštiti crnogorske prirode, mora i planina, ostavljajući životnu sredinu u mjerljivo boljem stanju kroz način na koji COK posluje, odluke koje donosi i uticaj koji ima.

Strateški ciljevi

COK utvrđuje sljedeće strateške ciljeve:

- 1) smanjenje emisija ugljen-dioksida od najmanje 10% do 2030. u odnosu na polaznu godinu, kao kratkoročnu i mjerljivu obavezu;
- 2) usmjeravanje djelovanja ka neto nultim emisijama (net zero) do 2040, u skladu sa Okvirom UN-a za klimatsku akciju u sportu, kao dugoročnu težnju;
- 3) uspostavljanje godišnjeg mjerenja emisija i transparentnog javnog izvještavanja;
- 4) organizovanje najmanje 50% događaja pod okriljem COK-a u skladu sa Smjernicama za zelene događaje do 2030;
- 5) doprinos zaštiti biodiverziteta i očuvanju prirode u okruženju objekata i događaja;
- 6) jačanje znanja i kapaciteta zaposlenih i sportista i njihovo osnaživanje kao ambasadora djelovanja za životnu sredinu.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Ostvarivanje strateških ciljeva prati se kroz sljedeće ključne pokazatelje:

Pokazatelj	Ciljna vrijednost	Rok
Smanjenje emisija CO ₂ u odnosu na polaznu godinu	najmanje 10%	2030
Neto nulte emisije (net zero)	net zero	2040
Godišnji inventar emisija (Obuhvat 1–3)	uspostavljen i objavljen	od 2026. godišnje
Udio događaja po Smjernicama za zelene događaje	najmanje 50%	2030

Pokazatelj	Ciljna vrijednost	Rok
Godišnji javni izvještaj o održivosti	objavljen	od 2027. godišnje
Politika održivosti usvojena i u primjeni	usvojena	2026

Oblast 1: Ekološka odgovornost i klima

Smanjenje emisija i dekarbonizacija

- 1) COK uspostavlja godišnji inventar emisija (Obuhvat 1, 2 i 3) i na osnovu njega utvrđuje polaznu godinu i mjere smanjenja.
- 2) COK donosi i sprovodi mjere za postepeno smanjenje emisija povezanih sa putovanjima, događajima i objektima, uz prioritet smanjenja prije nadoknade.
- 3) Politika putovanja COK-a daje prednost održivim opcijama prevoza i racionalizaciji putovanja delegacija, prepoznajući da putovanja čine najveći dio otiska.

Energija i resursi

- 1) COK primjenjuje mjere energetske efikasnosti u svojim prostorijama i daje prednost rješenjima sa nižom potrošnjom energije i vode.
- 2) COK primjenjuje održive standarde nabavke, uključujući prednost za digitalna rješenja, materijale sa eko-svojstvima i opremu dužeg vijeka trajanja.

Cirkularnost i otpad

- 1) COK radi na smanjenju otpada kroz ponovnu upotrebu, popravku i reciklažu opreme i materijala.
- 2) Na događajima pod okriljem COK-a obezbjeđuju se uslovi za razvrstavanje otpada i podstiče se upotreba višekratnih proizvoda.

Priroda i biodiverzitet

- 1) COK nastoji da aktivnosti i objekti doprinose zaštiti i, gdje je moguće, unaprjeđenju prirode u svom okruženju, u skladu sa okvirom Sporta za prirodu i smjernicama IUCN-a.
- 2) COK posebnu pažnju posvećuje očuvanju obalnih i planinskih područja kao prostora od posebnog značaja za crnogorski sport i prirodu.

Oblast 2: Odgovorni događaji i objekti

Smjernice za zelene događaje

- 1) COK donosi Smjernice za zelene događaje, koje obuhvataju izbacivanje plastike za jednokratnu upotrebu, obavezna mjesta za razvrstavanje otpada, promociju višekratnih boca i eko-sertifikovane opreme, te racionalnu potrošnju energije i vode.
- 2) Smjernice se oslanjaju na priznatu logiku upravljanja održivim događajima, uključujući standard ISO 20121.

3) Olimpijski dan koristi se kao pilot održivog događaja na kojem se Smjernice prvi put primjenjuju i vrjednuju.

Otpornost objekata

COK podstiče procjenu klimatskih rizika za objekte i događaje i prilagođavanje rasporeda i uslova kako bi se zaštitili zdravlje i bezbjednost sportista i učesnika.

Oblast 3: Ljudi i edukacija

Edukacija i izgradnja kapaciteta

1) COK organizuje edukativne aktivnosti o održivosti za zaposlene, sportiste i saveze, koristeći besplatni onlajn kurs Okvira UN-a za klimatsku akciju u sportu i program izgradnje kapaciteta ANOK-a.

2) COK sprovodi edukativne i javne kampanje radi podizanja svijesti o održivosti u sportu i šire.

Sportisti kao ambasadori

COK osnažuje sportiste da koriste svoj glas i platformu kao ambasadori djelovanja za životnu sredinu, oslanjajući se na resurse MOK-a i okvir Sporta za prirodu.

Veza sa drugim politikama

Sprovođenje ove Politike usklađuje se sa drugim aktima COK-a, posebno sa Politikom rodne ravnopravnosti i okvirom zaštite sportista, prepoznajući da su društvena i ekološka dimenzija održivosti međusobno povezane. Puna primjena kvote od 30% u tijelima COK-a dio je društvene dimenzije održivosti.

Oblast 4: Upravljanje, integritet i ESG

Integracija ESG standarda

1) COK integriše ekološke, društvene i upravljačke (ESG) standarde u rad organizacije i u odnose sa savezima i partnerima.

2) COK obezbjeđuje transparentnost u izvještavanju i budžetiranju, godišnje objavljivanje pokazatelja učinka i primjenu digitalnih alata u upravljanju.

Mapiranje na ciljeve održivog razvoja

Prioriteti COK-a u oblasti održivosti mapiraju se na osam ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih nacija:

Cilj	Opis
SDG 3	Dobro zdravlje i blagostanje
SDG 4	Kvalitetno obrazovanje
SDG 5	Rodna ravnopravnost
SDG 10	Smanjenje nejednakosti

Cilj	Opis
SDG 12	Odgovorna potrošnja i proizvodnja
SDG 13	Klimatska akcija
SDG 16	Mir, pravda i snažne institucije
SDG 17	Partnerstva za ostvarivanje ciljeva

Institucionalne odgovornosti

Nosioci sprovođenja

Odgovornosti za sprovođenje Politike raspoređene su na sljedeći način:

Nosilac	Odgovornost
Skupština	Usvaja Politiku i njene izmjene; razmatra godišnji izvještaj o sprovođenju.
Upravni odbor	Usvaja Akcioni plan i prati njegovo sprovođenje; obezbjeđuje sredstva i organizacione uslove; razmatra kvartalne preglede napretka i registar rizika.
Generalni sekretar	Odgovoran za operativno sprovođenje Politike i njeno ugrađivanje u godišnji operativni plan i nabavke.
Kontakt-tačka za održivost (EOC SPOC)	Interni nosilac Politike; koordinira mjerenje, izvještavanje i saradnju sa EOK-om, ANOK-om i savezima; priprema godišnji izvještaj.
Stručna služba COK-a	Sprovodi mjere u svojim oblastima rada; prikuplja podatke za inventar emisija i pokazatelje.
Nacionalni sportski savezi	Pozivaju se da usvoje i primjenjuju načela ove Politike i da dostavljaju podatke putem obrasca za saveze.

Partnerstva i saradnja

Saradnja

- 1) COK ostvaruje ciljeve Politike u saradnji sa nacionalnim sportskim savezima, sponzorima kroz ESG oblast partnerstava, državnim organima i međunarodnim sportskim organizacijama.
- 2) Na evropskom nivou COK sarađuje sa EOK-om, na osnovu Strateške agende 2030, mreže kontakt-tačaka za održivost i projekat OCEAN. Na globalnom nivou COK koristi program izgradnje kapaciteta i alate za praćenje ANOK-a.
- 3) COK razmjenjuje iskustva sa susjednim nacionalnim olimpijskim komitetima i daje doprinos implementaciji UNEA rezolucije i obavezama Crne Gore u pristupnom procesu EU.

Praćenje, mjerenje i izvještavanje

Mjerenje

- 1) COK uspostavlja godišnji inventar emisija (Obuhvat 1, 2 i 3) koristeći OCEAN Sport CO₂ kalkulator, koji prati metodologiju GHG Protokola.

2) Rezultati mjerenja povezuju se sa platformom ANOK-a za praćenje napretka nacionalnih olimpijskih komiteta radi uporedivosti.

Izvještavanje

1) COK jednom godišnje objavljuje javni izvještaj o sprovođenju Politike, sa pokazateljima za CO₂, prirodu i cirkularnost.

2) Podaci se prikupljaju putem standardizovanog obrasca za praćenje, koji popunjavaju stručna služba COK-a i nacionalni savezi, čime se obezbjeđuje uporedivost rezultata kroz vrijeme.

Nadzor

Upravni odbor prati sprovođenje Politike na osnovu kvartalnih pregleda napretka i registra rizika, a Skupština razmatra godišnji izvještaj.

Prelazne i završne odredbe

Akcioni plan i prilozi

1) Radi sprovođenja ove Politike, Upravni odbor donosi Akcioni plan održivosti kao poseban dokument, sa konkretnim mjerama, rokovima, nosiocima i pokazateljima.

2) Smjernice za zelene događaje, standardizovani obrazac za praćenje i obrazac za praćenje čine priloge ovoj Politici.

Izmjene i dopune

Izmjene i dopune Politike donose se po postupku po kojem je Politika usvojena. Politika se preispituje najmanje jednom u toku perioda na koji se odnosi, radi usklađivanja sa razvojem međunarodnog i nacionalnog okvira.

Stupanje na snagu

Politika stupa na snagu danom usvajanja na Skupštini COK-a i primjenjuje se za period 2026–2030.

PREDSJEDNIK

Dušan Simonović